

MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 9/1998 vp

Hallituksen esitys laiksi maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain 31 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 1998 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain 31 §:n muuttamisesta (HE 135/1998 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ohjelmanjohtaja Kaisa-Leena Lintilä, sisäasiainministeriö
- nuorempi hallitussihteeri Katriina Pessa, maa- ja metsätalousministeriö
- jaostopäällikkö Antti Huhtamäki, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto.

Lisäksi Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund on antanut kirjallisen asiantuntijalauseannon.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain 31 §:ää siten, että lain soveltamisalaan kuuluvia tukia myönnettäessä voitaisiin käyttää valtion talousarviosta annetun lain mukaista valtuusmenettelyä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan Euroopan yhteisön rakennerahastojen rahoitusosuuden tulou-
tusta koskevia säännöksiä eräiltä osin muutetta-

viksi. Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja voitaisiin lisäksi eräissä tapauksissa käyttää hankerahoitukseen.

Esitys liittyy valtion vuoden 1999 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksen perusteluissa on todettu, että Euroopan maatalouden tuki- ja ohjausrahaston (EMOTR) tukiosastosta on voitu hakea tuki-

osuuksien korvaamista varsin säännöllisesti, eikä osuuksien maksatuksessa kuten ei tuen myöntö- ja maksatusmenettelyssäkään ole ollut mainittavasti ongelmia. Sen sijaan tavoiteohjel-

miin sisältyvät rahaston ohjausosastosta osittain rahoitettavat hankkeet ovat ohjelmakehyksessä takapainotteisia. Tämän seurauksena osarahoituskelpoisten kustannusten ja EY:n tukiosuuden maksatusten ajallinen yhteensovittaminen kansallisten säädösten mukaisesti on aiheuttanut vaikeuksia. Osittain vaikeudet johtuvat myös kansallisen tukiosuuden riittämättömyydestä.

Perustelujen mukaan esityksen tavoitteena on joustavoittaa tuen myöntämistä niin, että rahoituskehityksen mukaiset EY:n rahoitusosuudet voidaan rahastokautena hyödyntää täysimääräisesti. Tärkeää on mahdollistaa tukipäätösten tekeminen vuoden 1999 loppuun mennessä koko tukikehityksen mukaisesta määrästä, jolloin varat tulevat sidotuiksi. Tukikelpoisten kustannusten perusteella voidaan hakea EY:n osuuden maksamista vielä puoli vuotta toiminnan tosiasiallisesta lakkaamisesta. Näin ollen EY:n osuutta voidaan hakea niiden sidottujen varojen perusteella, joiden perusteella syntyy kustannuksia vielä vuonna 2001.

Perusteluissa todetaan, että koska tavoiteohjelmien toteutumista haittaa myös kansallisten tukiosuuksien riittämättömyys, tavoitteena on lisäksi mahdollistaa maatilatalouden kehittämisrahaston varojen käyttö tarvittaessa hankkeisiin, joiden avulla edistetään maaseudun toimintaedellytysten säilymistä maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 3 §:n 1 momentin mukaisesti.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kulvana rahastokautena talousarviosta arvioidaan myönnettävän vielä noin 530 miljoonaa markkaa osarahoitteista hanketukea, josta EY korvaisi noin 240 miljoonaa markkaa. Sen lisäksi vastaavana aikana osarahoitteiseen hanketukeen varoja arvioidaan tarvittavan noin 80 miljoonaa markkaa, josta yhteisö kuitenkin korvaisi rahastolle noin 25 miljoonaa markkaa. Menot toteutuisivat vuoteen 2002 mennessä. Ehdotetun lainmuutoksen jälkeen tähän tarkoitukseen käytettäisiin kehittämisrahaston varoja sen mukaan kuin rahaston maksuvalmius antaa myöten. Ilman esitykseen sisältyviä muutoksia hankkeiden toteuttaminen siirtyisi ja jäisi osittain kokonaan toteuttamatta. Viimeksi mainittujen hank-

keiden kokonaiskustannuksiksi arvioidaan noin 110 miljoonaa markkaa. Niistä noin 40 miljoonaa markkaa arvioidaan koostuvan yritysten investointihankkeista ja noin 70 miljoonaa markkaa alueiden kehittämishankkeiden toteuttajien palkoista, palkkioista ja kustannusten korvauksista. Kyseisissä yritysinvestointihankkeissa ei ole mukana niitä investointeja, jotka hankkeiden avulla tulevat toteutettaviksi maataloilla.

Valiokunta on eri yhteyksissä kiinnittänyt huomiota siihen, että kehittämisrahaston varojen riittävyys ja sen maksuvalmius tulee turvata. Kehittämisrahaston mahdollisuuksia suoriutua sille kuuluvista maatalouspolitiikan kannalta tärkeistä rahoitustehtävistä ei saa heikentää muilla rasituksilla. Vaikka kehittämisrahaston maksuvalmius on viime vuosina ollut poikkeuksellisen hyvä, tulevat jo tehdyt päätökset lähivuosina vähentämään rahaston käytettävissä olevia varoja. Valiokunta onkin lausunnossaan (MmVL 2/1997 vp) hallituksen kertomuksesta vuodelta 1995 pitänyt välttämättömänä, että rahaston varojen käytöstä tehdään pitkän aikavälin käyttösuunnitelma.

Edellä esitetyillä perusteilla valiokunta edellyttää, että nyt säädettävän lain mahdollistama maatalouden kehittämisrahaston varojen käytön laajeneminen rajataan hankkeisiin, joiden avulla edistetään maaseudun toimintaedellytysten säilymistä maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 3 §:n 1 momentin mukaisesti.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ja puoltaa edellä esitetyin huomautuksin esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että hyväksytään yksi lausuma.

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että kyseisen lain mahdollistama maatalouden kehittämisrahaston varojen käytön laajeneminen rajataan hankkeisiin, joiden avulla

edistetään maaseudun toimintaedellytysten säilymistä maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 3 §:n 1 momentin mukaisesti.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1998

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Timo Kalli /kesk
vpj. Kari Rajamäki /sd
jäsen. Raimo Holopainen /sd
Seppo Kanerva /kok
Tapio Karjalainen /sd
Annikki Koistinen /kesk
Armas Komi /kesk
Jari Koskinen /kok

Marjaana Koskinen /sd
Esa Lahtela /sd
Raimo Mähönen /sd
Tero Mölsä /kesk
Tauno Pehkonen /skl
Erkki Pulliainen /vihr
Ola Rosendahl /r.